

Beszámoló a MAB Orvos- és Egészségtudományi Szakbizottsága „Az Infekciókontroll gyakorlata és a multirezisztens kórokozók megjelenése az alapellátásban” című tudományos konferenciáról

Dr. Sántha Ildikó, Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal
NSzSz Laboratóriumi Decentrum

A konferencia a 2012 májusában megalakult Magyar Tudományos Akadémia Miskolci Akadémiai Bizottság Orvos- és Egészségtudományi Szakbizottsága, Népegészségügyi Munkabizottsága első nagyszabású tudományos rendezvénye volt. Már a munkabizottság alakuló ülésén szerepelt a területi betegellátást és ápolást végző intézményhálózat nehézségeinek feltárása. Előregező társadalmunkban már most egyre nagyobb problémát jelent az időskorúakról való méltó gondoskodás. Ennek egyik gyakorlati példája az időskorúak gondozását, ápolását végző szociális intézményhálózat problémája. Tekintettel arra, hogy időskorban gyakrabban fordulnak elő gondozást, egészségügyi felügyeletet, esetleg hospitalizációt igénylő krónikus betegségek, illetve azok szövődményei, valamint az idős emberknél az akut megbetegedések is gyakrabban igényelhetnek hosszabb-rövidebb kórházi kezelést, nyilvánvaló, hogy az egészségügyi ellátórendszer és a szociális intézményhálózat több ponton kapcsolódik egymáshoz.

Az első pillanattól egyértelmű volt, hogy a téma sokrétűsége több szakterület tapasztalatainak megvitatását, összegzését jelenti. Az alakuló ülés résztvevői egyetértettek abban, hogy a felvetett téma feldolgozásában az első lépés a tapasztalatok és a rendelkezésre álló adatok minél szélesebb körű feltárása. Közös álláspont volt az is, hogy fontos tengelye az infekciókontroll tevékenység megvalósíthatóságának vizsgálata.

A tudományos konferencia fontos előzményeként meg kell említeni a 2012. október 10-én a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Szakigazgatási Szerve és a MAB Népegészségügyi Munkabizottsága által közösen szervezett „Multirezisztens kórokozók mikrobiológiája, klinikai kórképei és kezelése a háziorvosi gyakorlatban, valamint a bentlakásos szociális intézményekben” című workshop rendezvényt, ahol a probléma iránt érdeklődő szakemberek tapasztalatait és kérdéseit meghallgatva véglegesítésre került a tervezett konferencia programja.

Első tudományos konferenciánk [1] célja az volt, hogy a fertőző megbetegedések megelőzésében központi jelentőségű infekciókontroll tevékenységet az alapellátás, területi ellátás nézőpontjából megvilágítsuk. A téma aktualitását az adja, hogy a multirezisztens kórokozók (MRK) által okozott fertőzések, a hordozó állapotok megjelenése már nemcsak fekvőbeteg ellátó intézményekben tapasztalható. Aggasztó tapasztalatunk, hogy megjelentek a szociális ellátó intézményekben ápolott, gondozott időskorúak körében is. Sok egyéb körülmény mellett minden bizonnyal az infekciókontroll hiányosságai is azok közé a tényezők közé tartozhattak, ame-

lyek a MRK területi előretörését eredményezték. Megállapíthatjuk, hogy az infekciókontroll tevékenység ma már nemcsak az egészségügyi ellátórendszer ügye, hanem lassan mindenkié, aki az egészségügy bármely szereplőjével kapcsolatba kerül.

A 2012. november 21-én Miskolcon, az MTA Miskolci Akadémiai Bizottsága Székházában megtartott konferencia 10 előadása három irányból közelítette meg a MRK mikroorganizmusok területi előfordulásának problémáját. Az előadások elsősorban a területen dolgozó kollégáknak kívántak tájékoztatást nyújtani az infekciókontroll tevékenység alapilléreiként számon tartott felügyeleti (surveillance) munka ágairól (mikrobiológiai, antibiotikum- és epidemiológiai surveillance), a rendelkezésre álló szabályzókról és azok területi, szociális intézményi alkalmazhatóságáról, valamint a gyakorlati diagnosztika, terápia lehetőségeiről.

Az első előadó **Dr. Barcs István**, a Semmelweis Egyetem Egészségtudományi Kar tanszékvezetője volt. Felvezető előadása címével megadta az egész konferencia vezérfonalát: „Miért nem lerágott csont az infekciókontroll és az antibiotikum politika a magyar egészségügyben?” A vitaindító szándékú előadás figyelemfelhívóként is szolgált olyan szakemberek számára, akiknek az elmúlt években alkalmuk nyílt volna bármely szinten áttekinteni az infekciókontroll tevékenység gyakorlati megvalósulását és hatékonyságát. Több ponton is eltérve a megszokott, „hivatalosan elfogadott” irányvonaltól igyekezett az aktuális valóságot bemutatni és a helyzetből adódó feladatkörökre rámutatni. Magyarország Alaptörvénye rögzíti, hogy „Mindenkinek joga van a testi és lelki egészséghez.” Hogy ennek mi a tartalma, és milyen utakon érhető el a cél, ahhoz kiindulópontként az egy évtizeddel korábbi részletes helyzetelemzéshez nyúlt vissza. Az előadás áttekintést nyújtott az Egészséges Nemzetért Népegészségügyi Programban olvasható 10 kiemelt feladat egyike, a járványügyi biztonság megerősítése érdekében történelekről. Az előadó szakmai múltja lehetővé tette, hogy hiteles képet nyújtson az elkerülhető fertőző betegségek megelőzése terén elértékről. A megvalósult komoly eredmények értékelése mellett sajnálatos az a tény, hogy a számos akcióterv ellenére nagyon sok területen (infrastruktúra fejlesztése, szakemberképzés, surveillance rendszerek fejlesztése, hatékony felügyelet, szakmai elismerés stb.) komoly hiányosságok tapasztalhatók a mai napig. A legsúlyosabbnak emelte ki, hogy a bejelentési kötelezettség teljesítésének hiányosságai miatt nem lehet valós képünk a nozokomiális fertőzések valódi számáról, és arról sem, mely kórházakban működik valóban, vagy meg-

felelő minőségben infektókontroll. Különösen fájdalmas megemlíteni, hogy az elmúlt 10 évben háttérbe szorult mind szervezeten, mind szakmailag az a hatósági mikrobiológiai laboratóriumi diagnosztikai hálózat, amely stabil alapjául szolgálhatna akár a fertőzések feltérképezésének, akár a jelentési rendszernek.

A második előadásban **Dr. Sántha Ildikó**, a B.-A.-Z. Megyei Kormányhivatal NSZSZ Laboratóriumi Decentrum osztályvezetője „A multirezisztens kórokozók mikrobiológiája, mikrobiológiai surveillance és szabályzók” címmel áttekintést nyújtott azokról a multirezisztens kórokozókról, amelyek jelenleg már nem kizárólag a hospitalizált betegek nosocomiális patogénjeiként kerülnek reflektorfénybe. Az előadás végigvezette a hallgatóságot azokon az elérhető szakmai dokumentumokon, amelyek tükrözik az Országos Epidemiológiai Központ folyamatos munkáját a multirezisztens baktériumokkal kapcsolatos tudományos ismeretanyag és az diagnosztikai gyakorlatban alkalmazható módszerek naprakész továbbításában. Sajnálatos tapasztalat, hogy ezek az információk nem jutottak el a klinikai gyakorlat minden szegmensébe.

Ezután a bakteriális fertőzések diagnosztikájának és antibiotikum terápiájának aktuális helyzetébe bepillantást engedve, három klinikai előadás következett. Először **Dr. Papp Tibor** a Miskolci Semmelweis Kórház Infektológiai osztályának főorvosa „Az antibiotikus kezelés megválasztásának szempontjai néhány gyakori fertőzés kapcsán: helyes gyakorlat és rossz beidegződések” címmel tartott előadást arról, hogy a mindennapi orvosi gyakorlat milyen nehézségekkel szembesül a diagnosztika terén, és milyen rossz beidegződések működnek a baktériumok által okozott fertőzések gyógyításában alkalmazható antibiotikumok választásában. Az előadás rövid terápiás útmutatót is adott a leggyakrabban előforduló bakteriális fertőzések kezeléséhez.

Dr. Csányi Eszter „Az antibiotikum választás szempontjai COPD akut exacerbációja, valamint területen szerzett pneumonia esetén” címmű előadásából a hallgatóság rövid áttekintést kapott a COPD előfordulásáról, klinikumáról, a pontos diagnosztika fontosságáról, és a terápiás elvekről, különös tekintettel az antibiotikum választásra.

Dr. Csilek András a Miskolci Semmelweis Kórház Infektológiai osztályának orvosa „Mikrobiológiai mintavételek jelentősége és lehetőségei” a házi orvosi gyakorlatban címmel áttekintette a mikrobiológiai mintavételek technikáját. Hangsúlyozta, hogy a helytálló diagnosztika, és ezen keresztül a célravezető antibiotikum kezelés egyértelműen a mintavétel szabályainak betartásán alapul, annak pontatlansága tévútra visz.

Dr. Papp Erzsébet a B.-A.-Z. Megyei Kormányhivatal NSZSZ Járványügyi osztályának főorvosa „A multirezisztens kórokozók és rezisztenciájuk feltérképezésének nehézségei B.-A.-Z. megyében” címmű előadásában bemutatta a multirezisztens kórokozók előfordulási gyakoriságára vonatkozó megyei adatokat. Szomorú tényként kellett megállapítani, hogy a megye 7 kórházának adatai 4 különböző szintű mikrobiológiai szolgáltatótól származnak. A legnagyobb me-

gyei fekvőbeteg ellátó egészségügyi szolgáltató olyan laboratóriummal végezteti a mikrobiológiai vizsgálatait, amely nem a megye területén működik.

A következőkben két előadást hallhattunk a MAB Népegészségügyi Munkabizottságában részt vevő két szomszédos megye tisztifőorvosától a multirezisztens kórokozók előfordulásával kapcsolatos tapasztalataikról. **Dr. Surján Orsolya**, a Nógrád Megyei Kormányhivatal NSZSZ megyei tisztifőorvosa „Fekvőbeteg ellátó intézmények szerepe a multirezisztens kórokozók előfordulásában” címmű előadásában a rendeleti és szakmai szabályzók áttekintése, valamint a Nógrád megyei helyzet bemutatása után a következőkben foglalta össze a problémákat: A multirezisztens kórokozók előfordulásukat tekintve nemcsak kórházi forrásból származnak. Az érvényes szabályozók viszont csakis a kórházi fertőzésekre vonatkoznak, és tapasztalatai alapján még ezek betartása is hiányos. Szükség lenne a szakmák közötti szorosabb és aktívabb kommunikációra, valamint a szabályzók újragondolására.

Dr. Ifj. Wernigg Róbert a Heves Megyei Kormányhivatal NSZSZ megyei tisztifőorvosa „Az MRK helyzettel kapcsolatos tájékozottság Heves megye szociális otthonainak dolgozó körében. Felmérés – helyzetelemzés – cselekvési terv” címmű előadásában a Heves megye szociális intézményeiben végzett anonim kérdőíves felmérés eredményéről tájékoztatót. A felmérés azt erősítette meg, hogy a multirezisztens kórokozókkal ezen a területen is foglalkozni kell, és az infrastrukturális feltételek javításával, a továbbképzési lehetőségek bővítésével mindent meg kell tenni a fertőzések terjedésének megakadályozására.

Az utolsó szakmai előadásként „Betegek két tűz között” címmel **Dr. Maszárovics Zoltán**, az egrői Markhot Ferenc Kórház infektológus főorvosa vázolta fel szemléletesen, nem kevés humorral fűszerezve azokat az ellátási nehézségeket, amelyek az egészségügyi ellátórendszer struktúrájából fakadnak, és a betegellátásban lényeges nehézségeket jelentenek a multirezisztens kórokozók által okozott fertőzések gyógyításában, megelőzésében.

Poczk Irén az SCA Hygiene Products Kft. képviselője, „Személyre szabott, költséghatékony inkontinencia ellátás – fenntartható új szemlélettel” a szociális és ápolási intézményekben előforduló inkontinencia problémák megoldására kínált lehetőséget.

A rendezvény az Oftex portálon meghirdetett pontszerző továbbképzés volt. Ez annak köszönhető, hogy a pontszerző tanfolyam egyik feltételeként előírt számú minősített előadó felkérésre előadást vállalt tudományos konferenciánkon. Ezért köszönettel tartozunk nekik.

Ezzel lehetőséget biztosíthatunk azon helyi előadóinknak is, akiknek még nincs, vagy soha nem is lesz tudományos fokozatuk, de tapasztalataikat, tudásukat, ebből adódóan a többiek számára érdekes mondanójukat megoszthatják az érdeklődő közönséggel. Ennek azért van nagy jelentősége, mert a helyi szakmai gyakorlat helyi interdiszciplináris probléma-felvetést igényel, és a tapasztalatot nem biztos, hogy tudományos fokozatokban kell mérni.

A nagy érdeklődés igazolta, hogy ilyen típusú, a megye határain is túlnyúló tudományos összejövetelekre szükség van. A jövőre nézve továbbra is nagyon fontosnak tartjuk, hogy a szakmai problémák megbeszélését workshop jellegű szakmai rendezvényeken készítsük elő, így még szélesebb

interdiszciplináris kört vonhatunk be a problémák elemzésébe. Tervezzük továbbá, hogy az előkészített, feldolgozott témákat egy-egy pontszerző tanfolyamon is azok elé tárjuk, akiket az adott témakör érdekel. Így ez a rendezvény egy sorozat első állomása volt.

IRODALOMJEGYZÉK

[1] <http://elsovonat.webnode.hu/esemenyek-naptara/a-mab-orvos-es-egeszsegtudomanyi-szabizottsaga-nepegeszegugyi-munkabizottsaga/>

A SZERZŐ BEMUTATÁSA

Dr. Sántha Ildikó 1990-ben végzett a DOTE Általános Orvoskarán. 1999-ig a miskolci Semmelweis Kórház Bőrosztályán dolgozott. 1995-ben szerzett szakorvosi képesítést. Már bőrgyógyászként is a mikroorganizmusok által okozott bőrbetegségek, különösen a venerológiai megbetegedések és azok mikrobiológiai diagnosztikája érdekelte legjobban, ezért 1999-től a B.-A.-Z. Megyei ÁNTSZ

Mikrobiológiai osztályán kezdett el dolgozni. 2002-ben szerzett orvosi mikrobiológia szakvizsgát. A járványügyi laboratóriumi hálózat kormányhivatali integrációját követően 2011-től a Regionális Mikrobiológia és Regionális Kémiai Laboratóriumokat magába foglaló Laboratóriumi Decentrum osztályvezetője. Speciális érdeklődési területe az antimikrobiális rezisztenciák változása és a klinikai gyakorlat kapcsolata. Elkötelezett híve a mikrobiológiai ismeretek klinikai szakmák felé történő, megfelelő kommunikációjának.

Könyvismertetés

Barcs István – Szalka András: Mikrobiológia – Fertőző Gondolatok

A Semmelweis Egyetem Egészségtudományi Kar kiadványa olyan szakkönyv, amely ötvözi a gyakorló szakemberek mindennapi munkájához nélkülözhetetlen módszertani útmutató, az ismeretterjesztő munka, valamint a felsőfokú és a posztgraduális képzést szolgáló tankönyv vonásait. Szerzői egy mikrobiológus és az egyik legelismertebb infektológus. Mindketten a László Kórházból indultak, ahol alap volt a gyógyító és a diagnosztikus munka egymásra épülése, az együtt gondolkodás. Ez a könyv a mikrobiológiát kívánja az olvasóhoz közelebb hozni. Ezért egyként szól a szakember és az egyetemi hallgató mellett az érdeklődő középiskoláshoz, tanárhoz, általános orvoshoz, és a tájékoztatásért legtöbbet tehető újságíróhoz. A fertőző szakorvos gondolatai – Fertőző gondolatok – hangsúlyozzák, hogy a mikrobiológia kihagyhatatlan eleme az egészségügynek. De akkor is fertőzőek, ha terjedve hatásuk tükröződik tudatunkban: hogyan kerüljük el a fertőzést, mi a védőoltás feladata, mikor kell és mikor nem antibiotikum, mik a közkeletű tévedések, és főleg: a gyógyítás nem gazdasági vállalkozás.

Ez a könyv nem tisztáz semmit, nem rak rendet ott, ahol eddig nem volt. Egy olvasható, tudományos igényű megírt szakmunka sok személyes élménnyel, humorral, tényanyaggal. A mondanivalót a magyar és a világirodalomból, a klasszikus és az alternatív rock világából vett idézetek hozzák közelebb az olvasóhoz. A szakkifejezések írásmódja következetesen igazodik az MTA nyelvtudományi és orvostudományi testületeinek állásfoglalásaihoz. CD melléklete tíz fejezetben, eredeti fotókkal egészíti ki a tartalmat.

Barcs István, Szalka András: Mikrobiológia – Fertőző gondolatok

SE ETK, Budapest, 2013.

ISBN 9789637152856

654 oldal, CD melléklettel. 7800 Ft.

Megvásárolható és megrendelhető az ETK jegyzetboltjában: 1088 Budapest, Vas u. 17.

Nyitvatartás: <http://elsovonat.webnode.hu/news/uj-szakkonyv-mikrobiologia-az-infektologus-kommentjeivel/>